

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра фізичної географії та картографії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

Олександр ГОЛОВКО

серпень 2022 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ОСНОВИ КАДАСТРУ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти

перший (бакалаврський)

(шифр, назва спеціальності)

галузь знань

10. Природничі науки

(шифр, назва спеціалізації)

спеціальність

106. Географія

освітня програма

Фізична географія, моніторинг і кадастр природних ресурсів

спеціалізація

вид дисципліни

за вибором

факультет

геології, географії, рекреації і туризму

2022 / 2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету геології, географії, рекреації і туризму
"30" серпня 2022 року, протокол № 9

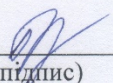
РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Бубир Н.О., к.геогр.н., доцент кафедри фізичної географії та картографії

Програму погоджено з представниками роботодавців (Державне підприємство "Східне державне підприємство геодезії, картографії, кадастру та геоінформатики" (Східгеоінформ), Товариство з обмеженою відповідальністю «ЛІК-ПРОЕКТ») та органів студентського самоврядування

Програму схвалено на засіданні кафедри фізичної географії та картографії

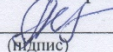
Протокол від "23" червня 2022 року № 10

Завідувач кафедри _фізичної географії та картографії_____

_____ (Юлія ПРАСУЛ)
(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми:

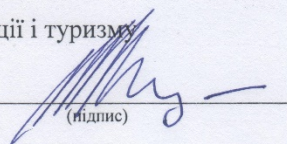
Гарант ОПП «Фізична географія, моніторинг і кадастр природних ресурсів»

_____ (Світлана РЕШЕТЧЕНКО)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету геології, географії, рекреації і туризму

Протокол від «29» серпня 2022 року № 7

Голова науково-методичної комісії
факультету геології, географії, рекреації і туризму

_____ Олександр ЖЕМЕРОВ
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Основи кадастру” складена відповідно підготовки бакалавра спеціальності 106 Географія (денна форма навчання),

освітньо-професійної програми *Фізична географія, моніторинг і кадастр природних ресурсів*

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни : Ознайомлення з видами і типами кадастрів як систематизованих джерел геоданих, з методикою створення індексних кадастрових карт, кадастрових планів земельних ділянок, отримання інформації про регулювання земельних відносин.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни : Навчити студентів систематизувати і графічно представляти географічні (просторово-координовані) дані певної території для потреб кадастру, читати плани землеустрою і виконувати за ними різноманітні задачі; ознайомлення із загальнодержавними галузевими кадастрами України, вивчення їх складових частин та завдань, які вони виконують

1.3. Кількість кредитів денна форма -3,

1.4. Загальна кількість годин 90 – денна форма

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / <u>за вибором</u>	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	5-й
Семестр	
2-й	
Лекції	
20 год.	
Практичні, семінарські заняття	
20 год.	
Лабораторні заняття	
год.	
Самостійна робота	
50 год.	
Індивідуальні завдання	
год.	

1.5. Заплановані результати навчання. Згідно до вимог освітньої програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

Сформовані компетентності:

- загальні:

ЗК 2. Базові знання сфери навчання, розуміння предметної області та уміння їх

застосовувати на практиці: належне використання географічної термінології та номенклатури, ефективно і вільно передавати географічні ідеї, принципи і теорії, уміння донести знання до нефахівців, орієнтування в міжпредметних зв'язках географічних дисциплін, вміння застосовувати базові знання в інших галузях у контексті професійної діяльності.

ЗК 5., ЗК 6. Навички роботи з інформацією: здатність працювати з інформацією і знаннями з предмету навчання, географічної проблематики, здатність до пошуку джерел географічної інформації, їх наукового опрацювання і використання, зокрема, порівняння, аналізу і представлення на основі географічних методів і підходів, у тому числі інформаційних технологій, застосовувати уміння роботи (збір, узагальнення, обробка) зі статистичними даними, що відображають стан природних і суспільних територіальних систем.

- фахові:

ФК 1. Предметно-географічна, глибокі знання і розуміння: здатність демонструвати знання змісту фундаментальних і спеціальних дисциплін про геосфери, географічні явища та процеси, аналізувати їх з точки зору фундаментальних теорій та концепцій географічної науки на різних просторо-часових рівнях (глобальному, регіональному, в межах України, локальному), методології дослідження, пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, просторових процесів, форм організації життя людей у світі, його регіонах та країнах;

ФК 2. Здатність встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку, аналізувати і пояснювати особливості геопросторової організації природи, населення і господарства України;

ФК 4. Здатність до системного географічного мислення при вивченні природи Землі, стану довкілля окремих регіонів та України;

ФК 5. Картографічна: володіння прийомами опису, аналізу, систематизації інформації, отриманої з загальногеографічних та тематичних карт, уміння давати комплексну географічну, геологічну, гідрогеологічну оцінку території за результатами аналізу карт і розрізів, укладання картографічних творів з використанням сучасних інформаційних технологій;

ФК 6. Здатність володіти викладацькими навичками: здатність застосовувати набуті географічні і психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методик і освітніх технологій. - глибоке розуміння географічних основ раціонального природокористування й охорони природи, використовувати знання для проектування, постановки задач та вирішення проблем у природному середовищі;

ФК 7. Здатність використовувати інформаційні технології для вирішення експериментальних і практичних завдань в галузі сучасної геології і гідрогеології.

Програмні результати навчання:

ПРН 4. Здатність встановлювати роль та місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку;

ПРН 7. Здатність самостійно проводити польові дослідження, проводити камеральну обробку результатів дослідження, наводити їх у вигляді тексту, картографічного твору;

ПРН 12. Здатність відбирати, представляти і поширювати географічну інформацію державною мовою, використовуючи різноманітні письмові, усні та візуальні засоби, картографічні методи (в тому числі - за допомогою інформаційних технологій); критично оцінювати наукову та науково-популярну інформацію з різних джерел, проводити її аналіз, обґрунтовувати доцільність використання у наукових та прикладних дослідженнях.

ПРН 21. Здатність використовувати методи комплексних географічних досліджень під час польових робіт, теоретичні та практичні знання для аналізу різних типів галузевих карт;

- Вміє розробляти та укладати картографічні твори (зокрема із застосуванням геоінформаційних технологій), обираючи необхідні джерела даних, оптимальні способи

зображення, компоновку тощо, у тому числі орієнтуючись на сучасні нормативи і стандарти у відповідній області;

ПРН 22. Вміє обирати та застосовувати оптимальні дані ДЗЗ, геоінформаційні програми засоби та методи ГІС-аналізу, розробляти алгоритми та програмні коди, використовувати технічні можливості комп'ютерів, мобільних та інших пристроїв для збору геоданих, для дослідження, оцінки, прогнозування природних та суспільних процесів, результатів їх взаємодії, екологічних конфліктів, для потреб практики природокористування, для ведення різних видів кадастрів;

ПРН 23. Орієнтується у сучасних кадастрах України і світу, у відповідних нормативно-правових документах, вміє залучати види географічної інформації для потреб комплексного аналізу та ведення кадастрових даних;

ПРН 26. Розуміння основних принципів антропогенного впливу на природне середовище, визначати види та структуру перетворених природних територіальних комплексів, шукати підходи до вирішення завдань охорони природи.

Через систему знань та умінь:

Знання: Сутність, складові та призначення галузевих кадастрів України; Методології ведення загальнодержавних галузевих кадастрів; володіти знаннями про організаційну структуру, рівні та функції центрів державного земельного кадастру.

Вміння: Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук; Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузі географічних наук користуватися звітними та статистичними матеріалами управління природних ресурсів.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. ГЕОГРАФІЧНІ (ПРОСТОРОВО-КООРДИНОВАНІ) ДАНІ У КАДАСТРОВІЙ СПРАВИ

Тема 1. Національна інфраструктура геопросторових даних

Зміст: Геопросторові дані: сутність, особливості. Набори (види) геопросторових даних Створення, функціонування та розвиток національної інфраструктури геопросторових даних

Тема 2. Земельний кадастр - основа для інтеграції інших кадастрів в Україні

Зміст: Правові засади організації державного земельного кадастру, Система органів державного земельного кадастру, Склад відомостей державного земельного кадастру, Ведення державного земельного кадастру, Кадастрові матеріали

Розділ 2. ГАЛУЗЕВІ КАДАСТРИ УКРАЇНИ

Тема 3. Науково-теоретичні основи кадастру природних ресурсів

Зміст : Сутність галузевих кадастрів. Історичні витоки формування кадастру. Організація кадастрової справи в Україні. Галузеві кадастри природних ресурсів. Регіональні кадастри природних ресурсів. Місце галузевих кадастрів у системі обліку природних ресурсів і їхнє значення. Національна інфраструктура геопросторових даних як інформаційне забезпечення ведення кадастрів в Україні.

Тема 4. Класифікація кадастрів природних ресурсів. Інші галузеві кадастри України

Зміст : Основні види галузевих кадастрів України: земельний, лісовий, водний, містобудівний, родовищ корисних копалин та їх проявів. Інші види галузевих кадастрів: кадастр природно-заповідного фонду, державний кадастр природних лікувальних ресурсів, курортів, містобудівний та ін. Місце галузевих кадастрів у системі обліку природних ресурсів і їхнє значення. Автоматизовані системи ведення кадастру природних ресурсів (КІПР). Використання інформації кадастру природних ресурсів.

Тема 5. Нормативно-правове забезпечення ведення галузевих кадастрів

Зміст : Нормативно-правова база функціонування основних видів галузевих кадастрів України: земельного, лісового, водного, містобудівного, родовищ корисних копалин та їх проявів, кадастру природно-заповідного фонду, державного кадастру природних лікувальних ресурсів, курортів, містобудівного кадастру.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Географічні (просторово-координовані) дані у кадастровій справі												
Тема 1.	20	4	4			12						
Тема 2.	10	4				6						
Разом за розділом 1	30	8	4			18						
Розділ 2. Галузеві кадастри України												
Тема 3.	20	4	6			10						
Тема 4.	30	4	10			16						
Тема 5.	10	4				6						
Разом за розділом 2	60	12	16			32						
Усього годин	90	20	20			50						

4. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Організація національної інфраструктури геопросторових даних	4	
2	Організація кадастрової справи в Україні та світі	6	
3	Робота з кадастровими матеріалами галузевих кадастрів України, що опубліковані держателем його даних на офіційному порталі: - Земельний кадастр, - Водний кадастр, - Лісовий кадастр та кадастр природно-рослинних ресурсів, - Кадастр тваринного світу та кадастр мисливської фауни, - Кадастр мінерально-сировинних ресурсів, - Інші види галузевих кадастрів	10	
	Разом	20	

5. Самостійна робота

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин		Форма контролю
		денна форма	заочна форма	

1	Опрацювання матеріалу за темою : Національна інфраструктура геопросторових даних	12		поточне опитування
2	Опрацювання матеріалу за темою : Земельний кадастр - основа для інтеграції інших кадастрів в Україні	6		
3	Опрацювання матеріалу за темою : Науково-теоретичні основи кадастру природних ресурсів	10		
4	Опрацювання матеріалу за темою : Класифікація кадастрів природних ресурсів. Інші галузеві кадастри України	16		
5	Опрацювання матеріалу за темою : Нормативно-правове забезпечення ведення галузевих кадастрів	6		
	Разом	50		

6. Індивідуальні завдання

не передбачено навчальним планом

7. Методи навчання

Лекції, практичні роботи та самостійна робота студентів згідно програми курсу.

При організації навчання за даною дисципліною передбачено особливості навчального процесу за сучасних умов, а саме: – читання лекцій і проведення практичних робіт дистанційно з використанням платформ ZOOM, Google meet.

8. Методи контролю

До методів контролю належать: виконання практичних робіт, захист робіт, написання поточної та підсумкової контрольних робіт.

9. Схема нарахування балів

залік 2 семестр

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Контрольна робота	Разом	Залікова робота	Сума
Розділ 1	Розділ 2						
ПР1	ПР2	ПР3					
10	10	10		20	60	40	100

Засвоєння кожної теми оцінюється за сумою балів, отриманих за:

- 1) виконання і здачу практичної роботи;
- 2) здачу теоретичного матеріалу під час поточного опитування і тестового модульного контролю.

Мінімальна сума балів для зарахування розділу складає 50% від вказаної в таблиці

Критерії оцінювання знань студентів

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного контролю знань та залікова роботи (підсумкового контролю). Об'єктом оцінювання знань студентів є програмний матеріал дисципліни.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять, перевірки самостійної роботи студентів та під час написання поточної контрольної роботи. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння лекційного матеріалу, набуття практичних навичок при виконанні практичних робіт, уміння самостійно опрацьовувати теоретичний матеріал, обґрунтовувати власні думки. Завданням підсумкового контролю (екзаменаційної роботи) є перевірка розуміння студентом

програмного матеріалу в цілому, здатності логічно та послідовно розв'язувати практичні задачі комплексно, творчо використовувати накопичені знання.

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Результати роботи студентів, впродовж навчального семестру, оцінюються в ході поточного контролю в діапазоні від 1 до 60 балів (включно), а результати екзаменаційної роботи оцінюються від 1 до 40 балів (включно).

Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи на практичних заняттях – до 30 б;
- виконання поточної контрольної роботи - 20 балів.

Ступінь засвоєння тем для самостійного опрацювання (згідно відповідного переліку у п.6 навчальної програми), перевіряється викладачем шляхом поточного опитування студентів під час захисту практичних робіт.

Контрольна робота складаються відповідно з п'яти питань кожне з яких оцінюється в 4 б.

При цьому:

- Максимальна оцінка ставиться у разі наведення повної відповіді на питання,
- 3 - у разі не зовсім повної відповіді на питання,
- 2 - у разі часткової відповіді на половину питання,
- 1 - є спроба відповіді,
- 0 - відповідь відсутня.

Активність та результативність роботи на практичних заняттях. Робочою програмою передбачено виконання 3 практичних робіт. Умовою допуску до підсумкового контролю є виконання не менш ніж 2 практичних робіт.

№ з/п	Назва практичної роботи	Бали
1	Організація національної інфраструктури геопросторових даних	10
2	Організація кадастрової справи в Україні та світі	10
3	Робота з кадастровими матеріалами галузевих кадастрів України, що опубліковані держателем його даних на офіційному порталі	10

Підходи до оцінювання практичних робіт :

- текстова частина (4 бали: повнота виконання 3 бали, якість оформлення 1 бал),
- презентація. Обсяг 10-18 слайдів (4 бали: обсяг – 1 бал, повнота розкриття теми – 2 бали, оформлення – 1 бал: за відсутність нумерації сторінок, невірне оформлення титульної сторінки втрачається 1 бал);
- захист роботи (2 бали)

Підсумковий контроль являє собою написання **залікової роботи**, що оцінюється в 40 балів і складається з двох частин:

Частина 1. Містить 4 блоки запитань. Максимальна кількість балів – 25.

Блок 1. включає 2 запитання, кожне з яких оцінюється у 0,5 б. При цьому:

- 0,5 балів ставиться у разі наведення повної відповіді на запитання,
- 0 балів - є лише спроба відповіді або відповідь відсутня

Блок 2 : містить 2 запитання, кожне з яких оцінюється в 2 бали, при цьому:

- максимальна оцінка ставиться у разі наведення повної правильної відповіді на запитання
- 1 бал – неповна відповідь (вірно виконана частина складає лише половину),
- 0,5 балів – відповідь лише розпочато,
- 0 балів - відповідь відсутня

Блок 3. Включає завдання реконструктивного типу – заповнити таблицю (6 балів : по 1 балу за кожну вірно заповнену чарунку) і написати висновок (4 бали : за відсутність обґрунтування знімається 2 бали).

Блок 4. Містить два запитання, що потребують розгорнутої відповіді.

Кожне питання оцінюється у 5 балів. При цьому:

- максимальна оцінка ставиться у разі наведення повної і обґрунтованої відповіді на запитання;
- 4 бали – питання розкрито цілком правильно, але є деякі неточності в обґрунтуванні відповіді;
- 3 бали - питання розкрито цілком правильно, але не обґрунтоване,
- 2 бали – питання розкрито частково;
- 1 бал - вірно виконана частина завдання складає менше половини від запропонованого,
- 0,5 балів – є лише спроба відповіді

Частина 2. Містить два блоки. Максимальна кількість отриманих балів – 15

Блок 1. Включає два питання :

Перше запитання оцінюється в 1 бал, при цьому :

- максимальна оцінка ставиться у разі наведення повної правильної відповіді на запитання
- 0,5 бал – неповна відповідь (вірно виконана частина складає лише половину),
- 0 балів - відповідь відсутня

Друге запитання оцінюється в 2 бали, при цьому :

- максимальна оцінка ставиться у разі наведення повної правильної відповіді на запитання,
- 1 бал – завдання вірно виконане лише на половину,
- 0,5 балів – неповна відповідь,
- 0 балів - є лише спроба відповіді або відповідь відсутня

Блок 2. Містить два запитання, що потребують розгорнутої відповіді.

Кожне питання оцінюється у 5 балів. При цьому:

- максимальна оцінка ставиться у разі наведення повної і обґрунтованої відповіді на запитання;
- 4 бали – питання розкрито цілком правильно, але є деякі неточності в обґрунтуванні відповіді;
- 3 бали - питання розкрито цілком правильно, але не обґрунтоване,
- 2 бали – питання розкрито частково;
- 1 бал - вірно виконана частина завдання складає менше половини від запропонованого,
- 0,5 балів – є лише спроба відповіді

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни враховує результати поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	для заліку
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Закон України «Про національну інфраструктуру геопросторових даних» [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/554-20#Text>
2. Путренко В. В. Системні основи інтелектуального аналізу геопросторових даних / В. В. Путренко // Системні дослідження та інформаційні технології. - 2015. - № 3. - С. 20-33. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sdtit_2015_3_4
3. Геоінформаційні технології та інфраструктура геопросторових даних: у шести томах. Том 3: Просторові кадастрові інформаційні системи для інфраструктури просторових даних. Навчальний посібник. / М. Говоров, А.А. Лященко, Д. Кейк, П. Зандберген, М.А. Молочко, Л. Бевайніс, Л.М. Даценко, В.В. Путренко – Планета-Прінт, 2017. – 532 с.
4. Закон України «Про Державний земельний кадастр» [Електронний ресурс] / Верховна Рада України; закон від 07.07.2011 № 3613-VI. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/annot/3613-17>
5. Постанова Кабінету міністрів України від 17 жовтня 2012 р. N 1051 «Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру» [Електронний ресурс] / Режим доступу - <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=15-93-%EF>
6. Земельний кодекс України [Електронний ресурс] / Верховна Рада України; закон від 25.10.2001 № 2768-III. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
7. Закон України «Про землеустрій» [Електронний ресурс] / Верховна Рада України; закон від 22.05.2003 № 858-IV. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/858-15>.
8. Ступень М.Г. Теоретичні основи державного земельного кадастру: Навч. посібник / М.Г. Ступень, Р.Й. Гулько, О.Я. Микула та ін.: За заг. ред. М.Г. Ступеня. – Львів: Апріорі, 2003. – 341 с.

Допоміжна література

1. Володін М.О. Основи земельного кадастру: Навчальний посібник. – К., 2000. – 320 с.
2. Дехтяренко Ю.Ф. Методичні основи грошової оцінки земель в Україні / Ю.Ф. Дехтяренко, М.Г. Лихогруд, Ю.М. Манцевич, Ю.М. Палеха. — К. : Профі, 2007. — 624 с.
3. Драпіковський О.І. Оцінка земельних ділянок / О.І. Драпіковський, І.Б.Іванова. — К. : ПРИНТ-ЕКСПРЕС, 2004. - 296 с.
4. Магазинчиков Т.М. Земельний кадастр: Підручник. – Л.: Світ, 1991. – 452 с.
5. Новаковський Л. Я. Земельна реформа і землеустрій в Україні / Л.Я.Новаков-ський, А.М.Третяк, Д.С.Добряк. — К. : Урожай, 2001. — 138 с.
6. Пащенко В.М. Кадастрування земель. Нариси історії, теорія, методологія : монографія / В.М.Пащенко. — Ніжин : Аспект-Поліграф, 2012. — 352 с.
7. Третяк А.М. Теоретико-методологічні основи державного земельного кадастру в Україні / Третяк А.М., Панчук О.Я., Другак В.М., Греков Л.Д., Романський М.М., Тарнапольський А.В., Черемшинський М.Д. – К. : ТОВ ЦЗРУ", 2003. – 253 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Авторські розробки лекційних та практичних робіт, представлених на сайті кафедри фізичної географії та картографії.